

Gewijzigd Raadsvoorstel

Aan de raad van de gemeente Sliedrecht

Zaaknummer:	Sliedrecht, dinsdag 15 september 2020
Portefeuillehouder: Ton Spek	
Afdoening motie en/of toezegging: Is hiermee een motie afgedaan? n.v.t. Is hiermee een toezegging afgedaan? n.v.t.	

Onderwerp

Beleidskader Gemeente Sliedrecht 2020-2025 Van Afval Naar Grondstof

Beslispunten

1. Het Beleidskader Gemeente Sliedrecht 2020-2025 Van Afval Naar Grondstof (VANG) vast te stellen, als opvolging van het huidige afvalbeleidsplan ("Afvalbeleidsplan 2014 en verder");
2. **Het benodigde investeringskrediet van € 691.500 beschikbaar te stellen;**
3. Het uitgangspunt vast te stellen dat de structurele en eenmalige kosten van dit plan worden verrekend met de afvalstoffenheffing.

Samenvatting

Het huidige afvalbeleidsplan Sliedrecht 2014 en verder "Afval: Sliedrecht hergebruikt het!" stamt uit 2014. Het afvalbeleid is toe aan een revisie omdat de oude ambitie en doelstellingen inmiddels zijn achterhaald door het landelijke beleid.

Gevraagd wordt om in te stemmen met het beleidskader 2020-2025 Van Afval Naar Grondstof en de kosten te verrekenen met de afvalstoffenheffing.

We zetten in op duurzaamheid en zullen we de hoeveelheid restafval gaan beperken tot <100 kg per inwoner in 2023 en <75 kg per inwoner in 2025.

Inleiding

Het huidige afvalbeleidsplan "Sliedrecht hergebruikt het!" stamt uit 2014. Het afvalbeleid is toe aan een revisie omdat de oude ambitie en doelstellingen inmiddels zijn achterhaald door het landelijke beleid. In het coalitieakkoord en in het college uitvoeringsprogramma is duurzaamheid als een belangrijk onderwerp opgenomen. De belangrijkste partners in Sliedrecht om tot een vermindering van de hoeveelheid huishoudelijk afval te komen, zijn de inwoners. Zij kunnen dan ook een grote

bijdrage leveren in de beperking van de hoeveelheid restafval en het vergroten van het aandeel apart ingezamelde herbruikbare grondstoffen. Hiermee werken wij mee aan het Rijksbrede programma Circulaire Economie.

Op 2 maart 2020 is de gemeenteraad tijdens de beeldvormende bijeenkomst geïnformeerd over de verschillende inzamelsystemen en welke resultaten er behaald kunnen worden op het gebied van de afvalscheiding en het beperken van de hoeveelheid restafval per inwoner. De meest logisch zou zijn om te kiezen voor het huidige systeem met een toevoeging van een financiële prikkel voor het aanbieden van restafval (recycle-tarief).

Ook is bij deze bijeenkomst duidelijk geworden dat er 3 knoppen zijn waar de raad aan kan draaien.

- Service
- Duurzaamheid
- Kosten

Uit een inventarisatie die avond is gebleken dat in het nieuwe beleid de nadruk voornamelijk op de duurzaamheid moeten komen liggen.

De gemeenteraad wordt gevraagd om het nieuwe Beleidskader Gemeente Sliedrecht 2020-2025 Van Afval Naar Grondstof vast te stellen. Het vaststellen van het bijbehorende Uitvoeringsprogramma is een bevoegdheid van het college.

Ambitie

We gaan de komende periode inzetten op duurzaamheid. We gaan de hoeveelheid restafval per inwoner verlagen tot 100 kg in 2023 en 75 kg in 2025. We gaan dit doen door het invoeren van een recycle-tarief en in te zetten op afvalpreventie. Ook gaan we inzetten op het krijgen van zuivere herbruikbare grondstoffen, door het aanpassen van de inzamelvoorzieningen en het geven van voorlichting.

Kader

De ambitie willen we bereiken binnen het kader van een 100% kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing. Daarnaast blijft de huidige inzamelmethodiek met het omgekeerd inzamelen en bronscheiding behouden. Deze inzamelmethodiek wordt uitgebreid met invoeren van een recycle-tarief. Hierdoor gaan bewoners betalen voor de hoeveelheid restafval die zij aanbieden.

Om tot meer recycling van grondstoffen te komen wordt de focus niet alleen gelegd op de hoeveelheid apart ingezamelde grondstoffen, maar juist ook op de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. Bronscheiding is en blijft hierbij het uitgangspunt.

Hoe we de ambities willen gaan bereiken is beschreven in het Uitvoeringsprogramma Gemeente Sliedrecht 2020-2025 Van Afval Naar Grondstof (UP). Aan het college wordt gevraagd om het UP vast te stellen

Beoogd effect

Met het nieuwe beleidskader zetten we in op duurzaamheid door het verlagen van de hoeveelheid fijn en grof restafval naar 75 kg per inwoner in 2025 (2023 < 100kg per inwoner) en het inzamelen van zuivere grondstoffen.

Een neveneffect zal zijn dat door de verlaging van de hoeveelheid restafval de kosten voor het verwerken van het restafval beter beheersbaar zullen blijven.

Argumenten

1.1 Hiermee leveren we een bijdrage aan de landelijke doelstelling om de hoeveelheid restafval te verlagen.

De doelstellingen op het gebied van de hoeveelheid restafval en het afvalscheidingspercentage vanuit het "Afvalbeleidsplan 2014 en verder" zijn niet behaald. De landelijke ambities en doelstellingen zijn sinds 2015 flink veranderd en aangescherpt. Om de doelstellingen en ambities van de gemeente Sliedrecht weer in overeenstemming te brengen met het landelijke beleid en de landelijke doelstellingen is het nodig om nieuwe beleid op te stellen en vast te stellen. In het Beleidskader Gemeente Sliedrecht 2020-2025 Van Afval Naar Grondstof wordt hier invulling aan gegeven. In het Beleidskader zijn ook nieuwe en scherpere ambities opgenomen om de hoeveelheid restafval te beperken en de hoeveelheid apart ingezamelde grondstoffen te vergroten.

1.2 We geven een kwalitatieve en kwantitatieve impuls aan ons afvalbeleid.

Met een nieuw afvalbeleid kunnen we grote stappen zetten op het gebied van duurzaamheid door het verlagen van de hoeveelheid restafval. Onderdeel hiervan is de invoering van een recycle tarief. Hierbij gaan bewoners betalen voor de hoeveelheid ongescheiden afval (restafval) dat zij aanbieden. Landelijk laten de cijfers zien dat door de invoering van een recycle-tarief de hoeveelheid restafval significant afneemt en de hoeveelheid apart ingeleverde grondstoffen toeneemt.

1.3 De kosten voor het verwerken van het restafval worden beter beheersbaar.

De verwachting is dat de komende jaren de afvalstoffenbelasting op restafval verder zal stijgen. Door minder restafval te produceren zullen de gevolgen van een dergelijke prijsstijging minder groot zijn.

1.4 De inwoners krijgen de mogelijkheid om de hoogte van hun afvalstoffenheffing te beïnvloeden.

Door het invoeren van het recycle tarief kunnen de inwoners door goed hun afval te scheiden invloed hebben op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. Immers als er minder restafval wordt aangeboden, hoeft er minder betaald te worden.

2.1 De investeringskredieten zijn noodzakelijk om de uitbreiding en aanpassing van de huidige inzamelvoorzieningen te realiseren.

Het aantal inzamelvoorzieningen voor GFT bij de hoogbouw wordt uitgebreid en de ondergrondse containers worden voorzien van toegangscontrole. De containers voor textiel worden bovengronds.

Hiermee stellen we inwoners van Sliedrecht in de gelegenheid stellen om grondstoffen goed gescheiden aan te bieden. De hoeveelheid restafval zal hierdoor verminderen.

3.1 Het uitgangspunt is toegroeien naar een 100% kostendekkende afvalstoffenheffing in 2023.

In de Programmabegroting 2020 is het uitgangspunt vastgesteld om ten aanzien van de afvalstoffenheffing toe te groeien naar 100% kostendekkendheid in vier jaar vanaf 2020 tot en met 2023. In lijn hiermee worden de jaarlijkse kapitaallasten als gevolg van de investeringskredieten alsmede de structurele mutaties van de exploitatielasten verrekend met de afvalstoffenheffing. Op grond van de huidige beschikbare gegevens en indien de doelstelling tot verlaging van de hoeveelheid restafval per inwoner wordt gerealiseerd, worden deze lasten volledig gecompenseerd door de afname van het aanbod van restafval resulterend in lagere verwerkingskosten.

4.1 Een aantal noodzakelijke maatregelen leidt tot éénmalige kosten.

Het gaat daarbij om kosten in de periode van 2021 – 2024 voor onder andere projectleiding, maar ook eenmalige communicatie kosten, kosten voor het beschikbaar stellen van keukenbakjes voor de GFT-inzameling en de aanschaf en verspreiding van de toegangspassen voor de ondergrondse containers. Deze eenmalige kosten zijn nodig voor de uitvoering van het Uitvoeringsprogramma en worden verrekend met de afvalstoffenheffing.

Kanttekeningen / Risico's

1.1 Ook met een nieuw beleidskader behalen we de landelijke doelstelling voor de hoeveelheid restafval per inwoner nog niet.

Ondanks dat de ambities hoog zijn, zullen we met de nieuwe beleidskader en het uitvoeringsprogramma niet de landelijke doelstelling voor de hoeveelheid restafval van <30 kg in 2025 behalen. Aanvullende maatregelen na 2025 blijven dus nodig.

1.2 Het invoeren van een recycle tarief kan ook negatieve gevolgen hebben.

Invoering van een nieuw inzamelsysteem kan zorgen voor flink wat opmerkingen en weerstand bij de bewoners. Het is belangrijk om hier voldoende aandacht aan te besteden en de bewoners ook goed te informeren over de wijzigingen en wat deze voor hen kunnen betekenen. Bij de invoering van het nieuwe inzamelsysteem zal een apart communicatie traject worden doorlopen. De kosten hiervoor zijn meegenomen in het Uitvoeringsplan. Structureel wordt ook ingezet op een verhoging van het communicatiebudget.

Er zullen bewoners zijn die, om kosten te vermijden, op creatieve manier met hun restafval zullen omgaan. De kans op dumpingen en vervuiling van grondstoffen kan toenemen. Door goed monitoren en ook handhaven kunnen deze gevolgen gemeten worden en worden tegengegaan. Ook zullen inwoners die vanwege medische omstandigheden meer restafval hebben, meer de negatieve gevolgen merken van een recycle-tarief. Door het leveren van maatwerk in deze speciale gevallen kunnen deze effecten verminderen.

1.3 Toekomstige prijsontwikkelingen in afvalland zijn onzeker.

De verwerkingstarieven voor restafval en de grondstoffen liggen niet langjarig vast. De markt is de achterliggende periode flink in beweging met stijgende prijzen en dalende opbrengsten tot gevolg. Hoe dit zich in de komende jaren ontwikkeld is onzeker. De verwachting is wel dat de kosten voor het verwerken van restafval de komende jaren verder zullen stijgen en dat ook de afvalstoffenbelasting verder zal stijgen.

1.4 De invloed op de hoogte van de afvalstoffenheffing is beperkt.

De inwoners hebben alleen invloed op de kosten die direct te maken hebben met de inzameling en verwerking van het restafval. De overige kosten (o.a. inzameling en verwerking van de overige afvalstromen) zijn niet beïnvloedbaar. Deze kosten zullen worden meegenomen in het zogenaamde vastrecht, als onderdeel van het recycle-tarief.

2.1 Zonder deze investeringen is het niet mogelijk om de inzamelvoorzieningen geschikt te maken voor de invoering van het recycle tarief.

Als de gevraagde aanpassingen niet worden uitgevoerd is het niet mogelijk om tot invoering van het recycle tarief te komen en zullen de ambities niet gerealiseerd kunnen worden. De toegangscontrole is een keiharde voorwaarde om tot een dergelijk systeem te komen.

Als gekozen wordt om niet tot invoering van de toegangscontrole op de ondergrondse containers over te gaan, dan blijven de afvalcontainers voor iedereen vrij toegankelijk. Dit betekent ook dat mensen van buiten Sliedrecht en bedrijven hier hun afval in kunnen storten. De kosten hiervoor worden echter wel bij de inwoners van Sliedrecht neergelegd. Zeker als ook omringende gemeenten een keuze gaan maken voor een recycle tarief, zal het afvaltoerisme gaan toenemen. Door de ondergrondse containers te voorzien van een toegangscontrole, kan dit effect voorkomen worden en zorgen we ervoor dat alleen de inwoners van Sliedrecht hun afval via de containers kunnen aanbieden.

3.1 De eenmalige kosten leiden t/m 2024 tot een beperkt nadelig effect op de hoogte van de afvalstoffenheffing.

Omdat het streven is om tot een 100% kostendekkende afvalstoffenheffing te komen ligt het voor de hand om de eenmalige kosten op te nemen in de afvalstoffenheffing.

Kaderstellende en controlerende aspecten t.b.v. de gemeenteraad, uitgesplitst in:

- **Financiële kaders**

Om het nieuwe afvalbeleidskader in te voeren en het uitvoeringsprogramma mogelijk te maken, is een financieel plan opgesteld dat als volgt is samengesteld uit eenmalige kosten, exploitatiekosten en investeringskosten:

Omschrijving/Begrotingsjaar	2021	2022	2023	2024
Enmalige kosten	€ 136.000	€ 127.000	€ 113.000	€ 5.000
Exploitatie kosten			€ 321.000	€ 321.000
Kapitaallasten a.g.v. investeringen		€ 13.000	€ 66.000	€ 66.000

Totale kosten	€ 136.000	€ 140.000	€ 500.000	€ 392.000
Verlaging van afvalverwerkingskosten			-€ 432.000	-€ 432.000
Totaal saldo	€ 136.000	€ 140.000	€ 68.000	-€ 40.000
Per aansluiting*	€ 13	€ 13	€ 6	-€ 4

*| Uitgangspunt is ca 10900 aansluitingen met peildatum 1 jan 2020. Voor dit plan wordt aangenomen dat het aantal door de jaren heen niet significant zal wijzigen.

Overzicht van de verwachte effecten van dit afvalbeleidsplan op de tarifiering van de afvalstoffenheffing 2021-2025:

In onderstaand overzicht zijn per jaar de verwachte gevolgen opgenomen voor de afvalstoffenheffing als gevolg van een aantal maatregelen. In rij 3 is het effect van dit afvalbeleidsplan weergegeven. Het effect van de tariefverhoging kan per huishouden verschillen door de invoering van een recycle tarief. De totaal te betalen afvalstoffenheffing op jaarbasis wordt dan deels afhankelijk van de mate waarin inwoners hun afval scheiden.

Omschrijving/Begrotingsjaar	2021	2022	2023	2024	2025
1. Toegroeien 100% kostendekkendheid	€ 23	€ 46	€ 69	€ 69	€ 69
2. Structureel nadelig effect volgend uit de 1e tussenrapportage van 2020	€ 19	€ 19	€ 19	€ 19	€ 19
3. Effect uitvoering afvalbeleidsplan	€ 13	€ 13	€ 6	-€ 4	-€ 4
4. Vervallen onttrekking reserve in 2024				€ 9	€ 9
Totaal effect op tarief afvalstoffenheffing	€ 55	€ 78	€ 94	€ 93	€ 93

Toelichting rij 1: Toegroeien 100% naar kostendekkendheid:

Voor de tarieven en heffingen geldt het uitgangspunt 100% kostendekkendheid. De tarieven en heffingen zijn momenteel (2020) niet 100% kostendekkend.

Met het vaststellen van de begroting 2020 heeft de gemeenteraad besloten om vanaf 2020 t/m 2023 voor de afvalstoffenheffing in vier jaar toe te groeien naar 100% kostendekkendheid. De meerjarenraming van de opbrengst afvalstoffenheffing is op grond van dit besluit vanaf 2020 t/m 2023 jaarlijks in stappen van € 255.000 per jaar verhoogd.

Het tarief stijgt hierdoor t/m 2023 jaarlijks extra met circa € 23.

Toelichting rij 2: Structureel nadelig effect volgend uit de 1e tussenrapportage van 2020:

In Q1 van 2020 zijn ontwikkelingen geconstateerd ten aanzien van opbrengsten en verwerkingskosten van afvalstromen die een nadelig effect op de hoogte van de afvalstoffenheffing tot gevolg hebben. In de begroting 2020 is al rekening gehouden met het feit dat textiel geen opbrengst meer genereert. De opbrengsten van oud papier, glas, ijzer, textiel, etc. staan dermate onder druk dat de structureel geraamde opbrengsten in de begroting 2021 neerwaarts moeten worden bijgesteld met € 76.000. Tevens wordt verwacht dat de verwerkingskosten € 136.000 hoger zullen uitvallen dan begroot als gevolg van hogere verwerkingstarieven en/of hogere aangeboden hoeveelheden afvalstromen. Per saldo resulteert dit in een structureel nadeel van € 212.000, zoals als in de 1^e tussenrapportage van 2020 is gemeld. Dit nadeel heeft een verhoging van het tarief voor de afvalstoffenheffing tot gevolg met circa € 19 per inwoner.

Toelichting rij 3: Effect uitvoering afvalbeleidsplan:

De benodigde investeringen en eenmalige kosten zorgen voor een stijging van de afvalstoffenheffing. Een daling van de hoeveelheid restafval zorgt op termijn voor een lichte daling.

Toelichting rij 4: Vervallen onttrekking reserve in 2024

Met de vaststelling van de begroting 2016 is besloten om de reserve afvalstoffenheffing jaarlijks met € 100.000 af te bouwen ten bate van het product verwijdering huisvuil en daarmee het tarief van de afvalstoffenheffing te verlagen. De boekwaarde van de reserve bedraagt per 1/1-2020 € 404.000 en laat dientengevolge nog onttrekkingen toe t/m het begrotingsjaar 2023.

Vanaf het begrotingsjaar 2024 vervalt deze onttrekking en leidt dan vervolgens tot een tariefverhoging met circa € 9.

- **Wettelijke en Beleidskaders, eventueel inhoudelijke/ruimtelijke kaders**

Afvalinzameling bij huishoudens is een wettelijke taak vanuit de wet Milieubeheer. Vanaf 2013 werkt het Rijk samen met andere maatschappelijke partijen aan het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG). Het hoofddoel hiervan is de transitie naar een circulaire economie te bevorderen. In het landelijke uitvoeringsprogramma VANG zijn een viertal actielijnen beschreven om afvalpreventie en afvalscheiding van huishoudelijk afval te stimuleren.

Het Beleidskader 2020-2025 Van Afval Naar Grondstof sluit hier goed op aan.

Na vaststelling van het beleidskader zullen ook de betreffende verordeningen moeten worden aangepast om de invoering van het recycle tarief mogelijk te maken.

- **Duurzaamheid**

In de Duurzaamheidsagenda 2018-2022 staat het volgende omschreven "Hergebruik en het generen van nieuwe waarde staat centraal". Duurzaamheid is ook een belangrijk onderwerp dat is opgenomen in het coalitieprogramma en het CUP. Met het nieuwe grondstoffen beleid wordt hieraan een flinke impuls gegeven. Goed scheiden van restafval zorgt niet alleen voor minder restafval, maar ook voor meer herbruikbare grondstoffen. Deze grondstoffen kunnen weer ingezet worden in de productie van nieuwe producten en zo onderdeel uitmaken van een circulaire economie. Tijdens de beeldvormende raadsbijeenkomst op 2 maart 2020 is duurzaamheid ook als belangrijke voorwaarde voor het nieuwe beleidskader genoemd.

- **Inclusiviteit**

Aan de functionaliteit van de inzamelmiddelen verandert niets. Deze blijven net zo toegankelijk voor mensen met een beperking als in de huidige situatie.

- **Tijdspad, monitoring en evaluatie m.b.t. voorgesteld raadsbesluit**

Na invoering zal een effect monitoring worden uitgevoerd. Hiermee controleren we de effecten van het nieuwe afvalstelsel. Onderdeel van deze effectmonitoring is ook een jaarlijkse sorteeraanlyse van het restafval. Zo kunnen we zien welke grondstoffen er nog in het restafval aanwezig zijn en op welke manier we vervolg stappen kunnen nemen om de hoeveelheid restafval nog verder te beperken. Jaarlijks zal de raad worden geïnformeerd over de voortgang en de resultaten van de afvalinzameling en de afvalscheiding.

Communicatie / Participatie

Invoering van een nieuw inzamelsysteem kan zorgen voor flink wat opmerkingen en weerstand bij de bewoners. Het is belangrijk om hier voldoende aandacht aan te besteden en de bewoners ook goed te informeren over de wijzigingen en wat deze voor hen kunnen betekenen. Bij de invoering van het nieuwe inzamelsysteem zal een apart communicatie traject worden doorlopen. De kosten hiervoor zijn meegenomen in het Uitvoeringsplan. Structureel wordt ook ingezet op een verhoging van het communicatiebudget.

Op het gebied van participatie staat in het nieuwe grondstoffenbeleid en het bijbehorende uitvoeringsplan dat ruimte geboden wordt aan instanties en organisaties om actief mee te werken aan het voorkomen van afval.

Vervolg

Na vaststelling door de Raad, zal er uitvoering worden gegeven aan de maatregelen zoals deze zijn opgenomen in het Uitvoeringsprogramma conform de bijbehorende planning. Hierbij zal extra aandacht worden besteed aan een zorgvuldige invoering van het recycle tarief, omdat dit een directe impact op de inwoners heeft.

Na vaststelling van het beleidskader zullen ook de betreffende verordeningen, waaronder de belastingverordening, moeten worden aangepast om de invoering van het recycle tarief mogelijk te maken.

Eerdere besluitvorming c.q. bronvermelding

Met de vaststelling van de begroting 2016 is besloten om de reserve afvalstoffenheffing jaarlijks met € 100.000 af te bouwen ten bate van het product verwijdering huisvuil en daarmee het tarief van de afvalstoffenheffing te verlagen.

Met het vaststellen van de begroting 2020 heeft de gemeenteraad besloten om vanaf 2020 t/m 2023 voor de afvalstoffenheffing in vier jaar toe te groeien naar 100% kostendekkendheid.

Bijlagen

-
1. Beleidskader Sliedrecht VANG 2020-2025 v2.pdf